

Mitä yhteistä on useimmilla nykyisillä kasvattajilla ja mafialla? Sepä outo kysymys, saatat ajatella. Surullista kyllä, se on hyvinkin todellinen vertaus. Padgett, tunnettu genetiikan tutkija sanoo, että vastaus on "Vaikenemisen Laki", tai "omerta", kuten Cosa Nostra -järjestössä asiaa nimitetään. Sillä tarkoitetaan kuolemanhiljaisuutta. On helppoa ymmärtää syyt hiljaisen salaliiton vaalimiseen, kun kyse on rikollisista, mutta mitä ihmeen syitä kasvattajalla voi olla "omertan" ylläpitämiseen?

Perinnöllisyyttä koskevaa informaatiota ei jaeta, ja syyksi mainitaan useimmiten pelko joutumisesta "noitavainon" uhriksi. Syyt ovat kuitenkin paljon syvemmällä. Ne alkavat omistamisesta ja ihmisen tarpeesta nähdä omistamansa objekti kaikkein parhaana. Tiedättehän "kulissien ylläpitämisen" tarpeen? Jokainen haluaa vain parhaan ja yksinoikeuden omistaa parhaan. Sen myöntäminen, että omistaa tai on kasvattanut jotakin, missä saattaa olla virheitä, on vaikeaa useimmille ihmisille. Kasvattaja sijoittaa koiriinsa huimasti sekä taloudellisessa, että emotionaalisessa mielessä. Sen saaminen selville, että niissä koirissa, joihin kasvattaja on investoinut ja antanut niin paljon itsestään, saattaakin olla vaurioita, on pelottavaa ja saa monet kieltämään edes sen seikan harkitsemista, että heidän koirillaan saattaa olla viallisia geenejä. Itsetunto ja pelko joutumisesta "huonon kasvattajan" maineeseen ovat äärimmäiset syyt tämän vahingollisen vaikenemisen lain ylläpitämiseen. Jopa vielä vaarallisempaa kuin vaikeneminen on sen seikan kieltäminen, että jalostusohjelmassa saattaa olla vahingollisia geenejä useassa sukupolvessa hiljaa vaeltamassa läpi monien linjojen ennen kuin ne tulevat ilmi. Voiko olla mahdollista, että terveet koirat voivat itse asiassa levittää vaarallisia, joskus jopa tappavia geenejä laajalle otuun, ennen kuin lopulta kaksi tervettä, mutta viallista geenää kantavaa koiraa yhdistyvät ja tuottavat ensimmäisen sairaan pentueen?

Tottakai se voi olla mahdollista, ja kerta toisensa jälkeen perinnöllisyystutkijat kertovat meille miten. Yksinkertaistaen: Kasvattajat eivät näe viallisia geenejä ja mitä he eivät näe, ei voi olla olemassakaan. Tätä logiikkaa käyttäen kaikkien tutkimattomien koirien täytyy olla niin kauniita ja terveitä sisältä kuin miltä ne näyttävät päällepäin. Kunpa tämä olisikin pätevää logiikkaa! Ikävä kyllä, paljon enemmän korostetaan rakenteellista ja pintapuolista kauneutta vain sen tähden, että sen voi helposti nähdä, sitä voi vahvistaa ja jalostaa. Siihen ei myöskään tarvitse tuhlata "tarpeettomia" taloudellisia uhrauksia. Koirasta ei tarvitse ottaa röntgenkuvia tai verikokeita tai lääkärintlausuntoa, kun arvioidaan sen ulkonäköä suhteessa rotumääritelmään. Todellinen vaara ei kuitenkaan uhkaa niiden taholta, joiden koirat testataan, vaan niiden kasvattajien taholta, jotka pistävät päänsä pensaaseen ja kieltäytyvät uskomasta, että heidän koiransa voisivat olla jotakin muuta kuin "täydellisiä". Me voimme alkaa korjata sellaista epäkohtaa, minkä tunnistamme, mutta se, mikä pysyy salattuna, on uhka tulevaisuudessa. "Vaikenemisen laki" on oikeastaan hyvin paljastava. Nuo kasvattajat eivät vain pidä kiinni uskomuksistaan, että heidän koirillaan ei ole vahingollisia geenejä, rakenteellisia vikoja tai luonneongelmia. He myös uskovat, että mikään koira, jonka he hyväksyvät jalostusohjelmaansa, ei myöskään voi olla kantaja. Hehän vain "jalostavat parasta", ja tietenkin parhaan täytyy olla täydellistä.

Rikollinen toiminta kukoistaa. Nämä kasvattajat menestyvät usein hyvin näyttelykehissä; heidän koiriensa ajatellaan olevan parhaita – niillähän on ruusukkeita ja nauhoja ja sijoituksia ja titteleitä todistamassa, kuinka erinomaisia heidän koiransa ovat! Näyttelymenestyksensä ansiosta heitä pidetään rodun asiantuntijoina, luotettavina tietolähteinä rodun pariin tuleville uusille harrastajille. Ja tieto, jonka tulokkaat saavat, on, että ei ole perinnöllisiä ongelmia, joista kannattaisi huolestua, "ei kannata tehdä kaikkia kalliita kokeita terveille koirille". Vielä tuhoisampaa rodulle on, että näiden kasvattajien asenteet alkavat levitä. Tulokkaat katsovat näiden kasvattajien koirien menestystä ja ostavat heiltä (vaikka vain muutamille, jos yhdellekään on tehty edes yksinkertaisimpia rakenne-, terveys- tai geenitutkimuksia). Tulokkaalla on sitten sekä taloudellinen, että emotionaalinen sijoitus vaalittavanaan ja tämä asenne alkaa levitä arvattavin seurauksin. Koska nämä kasvattajat ovat rodun piirissä valtaapitäviä (hyvin usein tuomareita, ihmisiä, jotka valitaan seminaareihin kertomaan rodusta, kasvattajia, jotka osaavat ottaa kunnon hinnan pennuista ja astutuksista, kasvattajia, jotka aina voittavat), he käyttävät pian valtaansa varmistaakseen, että on epäeettistä keskustella mistään terveydellisistä tai luonteissa ilmenneistä vioista, joita on tullut esiin heidän koiriensa sukutauluissa. Aivan liian usein kuulee sanottavan "ei pidä sanoa mitään, jos haluaa voittaa" tai "on olemassa kolme linjaa, joissa on epilepsiaa (tai sydän- tai silmänsairautta), mutta ei niistä tarvitse välittää". Tottakai niistä pitää välittää, kuinka muuten voimme tehdä älykkäitä päätöksiä siitä, mistä koirasta on eniten hyötyä tulevaisuuden suunnitelmissamme, ellemme huolehdi rakenteellisesta kauneudesta ja myös piilossa olevasta geeniperimästä, jota yritämme parantaa ja kehittää?

Entäpä ne kasvattajat, jotka avoimesti puhuvat koirissaan ilmenneistä vioista? Ikävä kyllä, liian usein he saavat "huonon kasvattajan" maineen ja heidän koiriensa sanotaan olevan "viallisia". Heitä vieroksutaan ja

heistä puhutaan kuiskaillen ja vilkuillen. Se tosiasia, että nämä kasvattajat rohkeasti ja avoimesti jakavat tietoa ja testaavat koiransa tieteellisesti, tekee näistä kasvattajista noitavainon uhreja, joita vainoavat ne ihmiset, jotka ovat joko liianalhaisia, välinpitämättömiä, itserakkaita, huolettomia tulevaisuudesta edes testatakseen koiriaan – puhumattakaan siitä, että heillä olisi rohkeutta keskustella koiristaan. Aplodien sijaan nämä tietoa jakavat kasvattajat saavan osakseen vieroksuntaa ja vihamielisyyttä. Ja lopulta, koska ihmisluonto ajaa meitä yhteyteen toisten kanssa mieluummin kuin ryhmän ulkopuolelle, kasvattajat tekevät kuten on parasta – pysyvät hiljaa ja valehtelevat tai kieltäytyvät myöntämästä tuntemiaan tosiasioita.

Kun rodun piiriin tulee jatkuvasti uusia harrastajia ja kokemattomia kasvattajia, jotka hyppäävät mukaan koiraharrastuksen pyörteisiin, he kääntyvät niiden kasvattajien puoleen, jotka näyttävät voittajilta upeine koirineen. Siksi kasvattajien tavoitteena on olla paljastamatta mitään pahaa koiristaan ja pitää yllä kuvaa kasvattamiensa koirien täydellisyydestä sekä edelleen kasvattaa taloudellista ja emotionaalista panostaan edistääkseen toimintaansa. Näyttelykehissä voittamisella ei ole mitään tekemistä perinnöllisen terveyden kanssa. Todellakin, monet voittajakoirat ovat perinnöllisten vikojen kantajia ja joissakin tapauksissa tiedetään olevan sairaita. Koska perinnölliset viat sinänsä, riippuen vian laadusta ja vakavuudesta, eivät estä koiraa lisääntymästä, on ehdottoman välttämätöntä, että ihmiset ovat tietoisia kaikesta, mikä liittyy älykkäiseen jalostukseen. Vähintäänkin jalostukseen käytettävien koirien täytyy olla tutkittu ja myös niiden taustat tutkittu tarkoin, jotta voidaan rajata pois mahdollisuus, että yhä useampi koira saa perinnöllisen vian tai välittää sitä eteenpäin. Koska voittajat eivät halua tulla leimatuiksi ”huonoiksi kasvattajiksi” ja menettää kunniaansa (tai saada taloudellisia tappiota jos eivät voi myydä pentujaan tai jalostusurostaan korkeaan hintaan), ”Vaikenemisen laki” omaksutaan yhä lujemmin.

Koska uudet tulokkaat haluavat tulla hyväksytyiksi, he välttävät puhumasta niistä uroksista ja nartuista, joiden jälkeläisnäyttö ei ole hyvää olipa kyse rakenteellisista, terveys- tai luonneongelmista. Myös he panostavat taloudellisesti ja emotionaalisesti päästäkseen mukaan ”voittajien kerhoon”. He saattavat jopa tunnistaa vaarallisen suunnan tai useammankin linjan omien koiriensa sukutauluissa, mutta kieltäytyvät huomioimasta näitä merkkejä ja pitävät ne salassa leimautumisen pelossa.

Valitettavasti kieltäytyminen tiedostamasta tai tutkimasta perinnöllisiä vikoja ei poista niitä. Sillä, mitä emme näe, on valtava vaikutus rotuun ja vahingollisten geenien kantajien jatkuva jalostuskäyttö vahingoittaa rotua yhä enemmän. Kasvattajia, jotka yrittävät kovasti kasvattaa terveitä koiria ja käyttävät kaikki tieteelliset varokeinot hyväkseen varmistakseen perinnöllisen terveyden, kartetaan sen kiihkon vuoksi, jolle pitäisi osoittaa suosiota; heidän vaivannäköään pidetään näpertelynä ja naurettavan tarpeettomana tai jopa pelon lietsomisena. Lopputuloksena nämä kasvattajat työskentelevät yksin ja heidän oman kasvatustyönsä ulkopuolella heidän aikaansaannoksillaan on vain vähän vaikutusta koko rotuun.

Vaikenemisen lain voivat murtaa vain ihmiset, joilla on rohkeutta, vakaumusta ja innostusta uskoa, että koko rotu voi tulla vahvemmaksi ja terveemmäksi. Noitavainojen sijaan ne, joilla on sydäntä kohdata ja käsitellä ongelmia, kannustaa niitä, jotka rohkeasti ja päättäväisesti puhuvat avoimesti, pitäisi nostaa esiin ja palkita kaikkien maiden rotujärjestöissä. Vuoden Koira -palkintojen sijaan tunnustuksia pitäisi jakaa niille, jotka väsymättä työskentelevät rodun parantamisen puolesta. Söpöys ja kauneus eivät paranna rotua; perinnöllinen terveys ja kivuton, terve elämä lyövät laudalta kauneuden, mutta ovat paljon vaikeampia saavuttaa.

Geenitestauksen kustannukset eivät ole suuria, kun katsotaan mitä vaikutuksia testeistä kieltäytymisellä voi olla rotuun. Kysy keneltä tahansa valveutuneelta kasvattajalta, jonka rodussa on sydänsairauksia, silmä- tai lonkkaongelmia, syyttävätkö he rodun lähes ylitsepääsemättömistä ongelmista näkemyksen ja taloudellisten investointien puutteesta aiempia rodun kasvattajia. Voit olla vastauksesta varma. Perinnöllisten sairauksien tutkiminen ei takaa, ettei ongelmia tulevaisuudessa esiintyisi, mutta tutkiminen ehkäisee ongelmien mahdollisuutta ja on edellytys hyvään alkun.

Jos kasvattaja ei pysty luotettavasti todistamaan, että tutkimukset on tehty, ostajan pitäisi tajuta, että hän on liikkeellä omalla riskillään! Kasvattaja saattaa väittää, että hänen koiransa ei ole koskaan ontunut tai että tutkimuksiin ei ole tarvetta, koska rotu on terve. Jotkut saattavat jopa väittää, että eläinlääkäriin mukaan tutkimukset ovat tarpeettomia. Tällaiset väitteet ovat vastuuttomia. Jälleen kerran, geenit eivät ole näkyviä ja vioittuneiden geenien kantajat saattavat näyttää terveiltä. Vain tutkimalla voidaan todella saada selville, ovatko koiramme kantajia vai eivät ja rehellisellä sukutaulujen arvioinnilla voidaan todeta potentiaaliset kantajat.

Mitä voimme tehdä murtaaksemme Vaikenemisen koodin? Useilla rotujärjestöillä on säännöt ja ohjelmat, joissa vaaditaan jäseniä kasvattamaan terveitä koiria. Rotujärjestöt ovat siis hyvä paikka aloittaa. Sen sijaan, että rotujärjestö on sosiaalinen instituutio tai kaveriporukka, se voisi alkaa pitää päämääränään rodun

tulevaisuuden suojelua vaatimalla, että terveystutkimukset otetaan jalostuksessa prioriteetiksi. Paljon vakavampaa, kuin 16 kuukauden ikäisen nartun astuttaminen, on se käytäntö, että ei ensisijaisesti oteta huomioon kaikkia perinnöllisiä terveydellisiä seikkoja. Silti monissa järjestöissä ”huonot kasvattajat” nimetään sen perusteella minkä ikäisiä koiria käytetään jalostukseen tai miten paljon he kasvattavat mieluummin kuin terveystodistusten perusteella. Lakatkaamme kiinnittämästä huomiota voittamiseen – kuinka moni järjestö nimeää ”vuoden kasvattajan” näyttelyssä voittavien kasvattien perusteella? Onko olemassa järjestöä, joka todella tunnustaa, että kasvattajan täytyy näyttää myös toteen, että hän tekee kaikkensa rodun tulevaisuuden eteen?

Voimme murtaa hiljaisuuden tukemalla aktiivisesti niitä, jotka rohkeasti ja päättäväisesti puhuvat ongelmista ja jakavat tietonsa sen sijaan, että hautaisivat ne maan rakoon. Vaikenemisen laki murtuu, jos jokainen pennunostaja ja astutusuroksen käyttäjä vaatii, että terveystulokset on oltava. Se murtuu, kun tajuaamme, että voittajakoirien jalostaminen, tai pentujen korkea hinta tai uroksen 50, 60 tai 100 jälkeläistä ei ole tärkeää; meidän täytyy uudelleen löytää se innostus, mikä alun perin sai meidät kiinnostumaan rodusta ja intohimoisesti työskennellä sellaisen tulevaisuuden puolesta, että perinnöllisten sairauksien määrä vähenee joka vuosi.

Jos tunnet jonkun, joka kasvattaa tutkimatta koiriaan, voit kysyä itseltäsi miksi – onko se rohkeuden puutetta vai onko hänen koiristaan löytynyt jo kantaja? Vai pelkäävätkö he, että testit maksavat? Vai uskovatko he todella, että heidän koiransa eivät voi olla muuta kuin täydellisiä? Pelkäävätkö he menettävänsä ”huippukasvattajan” maineensa, jos he tunnustavat, että on olemassa ongelmia, joita täytyy ratkaista? Pelkäävätkö he, että on vaikeampaa kasvattaa terveitä kuin kauniita koiria? Vai ovatko he kadottaneet sen intohimon, joka alun perin sai heidät rakastumaan rotuun? Vai eivätkö he vain välitä siitä, mitä eivät näe?

Jalostusohjelman luominen käyttämällä hyväksi tieteellisiä menetelmiä ja tutkimuksia on kovaa työtä ja vaatii rohkeutta, mutta paremman tulevaisuuden toivon pitäisi saada meidät kaikki sitoutumaan. Avain on yhdessä työskenteleminen ilman pelkoa selän takana kuiskailusta tai vaikenemisesta. Vaikenemisen laki voidaan murtaa, jos jokainen meistä päättää, ettemme siedä hiljaisuutta enää.

(lyhentäen suomentanut WV)